

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΠΕ-02 Ψυχοδιαγνωστική διατύπωση περιπτώσεων ουσιοεξάρτησης: κλινική αξιολόγηση, διαφοροδιάγνωση και κλινική κατανόηση της προσωπικότητας

Υπεύθυνος Μαθήματος: Αικατερίνη Κούτρα

Διδάσκοντες: Αικατερίνη Κούτρα, Τάνια Αναγνωστοπούλου, Παρασκευή Καρακούλα

Περιγραφή και μαθησιακά αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι: (1) να δώσει τη δυνατότητα στους φοιτητές να κατανοήσουν σε βάθος την κλινική αξιολόγηση, τη διαγνωστική πρακτική και τη διατύπωση περιπτώσεων ουσιοεξάρτησης, (2) να εκπαιδευτούν στην κλινική κατανόηση της προσωπικότητας και πώς αυτή συνδέεται με τη χρήση ουσιών, (3) να εξοικειωθούν με τις ψυχικές δυσκολίες που μπορεί να συνυπάρχουν με την ουσιοεξάρτηση, και (4) να εκπαιδευτούν στις τεχνικές κλινικής συνέντευξης και πώς αυτές εφαρμόζονται ώστε να καταλήγουν σε μια ευαισθητοποιημένη και εξατομικευμένη διαγνωστική διαδικασία.

Περιεχόμενο Μαθήματος – Πρόγραμμα Διδασκαλίας

Ημερομηνία	Τίτλος Ενότητας	Διδάσκων
09/10/2018	Εισαγωγή στις ουσιοεξαρτήσεις: Ασθένεια ή επιλογή; Συνύπαρξη ουσιοεξάρτησης και ψυχοπαθολογίας	Κ. Κούτρα
12-13/10/2018	Workshop με θέμα «Κλινική αξιολόγηση σε άτομα που είναι εξαρτημένα από ουσίες»	Τ. Αναγνωστοπούλου
16/10/2018	Η βιοψυχοκοινωνική προσέγγιση στη μελέτη των ψυχικών διαταραχών	Κ. Κούτρα
23/10/2018	Πέρα από τη διάγνωση: διατύπωση περίπτωσης σύμφωνα με την ψυχαναλυτική και τη γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση	Κ. Κούτρα
30/10/2018	Προσωπικότητα και χρήση ουσιών (I): Εισαγωγή στις διαταραχές προσωπικότητας – συνύπαρξη διαφορετικών τύπων οργάνωσης της προσωπικότητας με τη χρήση ουσιών	Κ. Κούτρα

06/11/2018	Προσωπικότητα και χρήση ουσιών (II): Ψυχαναλυτική διάγνωση της προσωπικότητας: εξελικτικά στάδια, τύποι οργάνωσης της προσωπικότητας και αναπτυξιακές γραμμές	Π. Καρακούλα
13/11/2018	Προσωπικότητα και χρήση ουσιών (III): Η εξάρτηση ως διαταραχή στην ανάπτυξη του εαυτού - εξάρτηση και παθολογικός ναρκισσισμός.	Π. Καρακούλα
20/11/2018	Προσωπικότητα και χρήση ουσιών (IV): Σύνοψη και κριτική ανασκόπηση*	Κ. Κούτρα
27/11/2018	Συναισθηματικές διαταραχές και χρήση ουσιών*	Κ. Κούτρα
04/12/2018	Τραύμα, αγχώδεις διαταραχές και εξάρτηση από ουσίες*	Κ. Κούτρα
11/12/2018	Διαταραχές πρόσληψης τροφής και εξάρτηση από ουσίες*	Κ. Κούτρα
18/12/2018	Ψυχωσικές διαταραχές και χρήση ουσιών*	Κ. Κούτρα
15/01/2019	Ανακεφαλαίωση εννοιών, συζήτηση και συμπεράσματα	Κ. Κούτρα

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι

- Εμπλουτισμένες διαλέξεις με τη χρήση εποπτικών μέσων.
- Παρουσιάσεις επιστημονικών άρθρων.
- Μελέτες κλινικών περιπτώσεων (case studies) οι οποίες θα δουλεύονται στο πλαίσιο της διατύπωσης περίπτωσης σύμφωνα με την ψυχαναλυτική και τη γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση.
- Παρουσίαση βίντεο με αναφορές και συνεντεύξεις σχετικές με τη διατύπωση περίπτωσης καθώς και τη συνύπαρξη ψυχικής διαταραχής και ουσιοεξάρτησης.
- Ερωτήματα για προβληματισμό και συζήτηση μέσα στην αίθουσα, ασκήσεις αυτό-αξιολόγησης σχετικά με τις αποκτηθείσες γνώσεις.
- Ασκήσεις σεναρίου και άλλες βιωματικές ασκήσεις αυτό-διερεύνησης (π.χ. παιχνίδια ρόλων)
- Ερωτήσεις αναστοχασμού (reflection questions) στο τέλος κάθε μαθήματος.

Αξιολόγηση

Η συνολική βαθμολογία (**100%**) στο μάθημα θα προκύψει ως εξής:

- **20%** από την παρουσία και ενεργό συμμετοχή του μεταπτυχιακού φοιτητή, την προετοιμασία της προσωπικής μελέτης κατά τη διάρκεια του εξαμήνου μέσω της ανάθεσης μικρών εργασιών (π.χ. σύνοψη επιστημονικού άρθρου, προετοιμασία μελέτης περίπτωσης, κλπ).
- **20%** από την παρουσίαση επιστημονικού άρθρου κατά τη διάρκεια του εξαμήνου αναφορικά με θέμα το οποίο ο μεταπτυχιακός φοιτητής θα επιλέξει.

- **30%** από την βιβλιογραφική εργασία κριτικής ανασκόπησης (review paper) που ο φοιτητής θα συγγράψει για το θέμα της επιλογής του (έως 5000 λέξεις). Η εργασία θα παραδοθεί στην εξεταστική περίοδο Ιανουαρίου του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019.
- **30%** από την εργασία μελέτης περίπτωσης: Η υποχρεωτική εργασία αφορά στην ανάπτυξη της διατύπωσης περίπτωσης (case formulation) μιας περίπτωσης που θα επιλέξει ο μεταπτυχιακός φοιτητής να μελετήσει και να παρουσιάσει στην εργασία του. Η έκτασή της θα πρέπει να είναι 8-10 σελίδες το μέγιστο (εκτύπωση εμπρός-πίσω). Η εργασία θα παραδοθεί στην εξεταστική περίοδο Ιανουαρίου του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019.

Προτεινόμενη βιβλιογραφία

- Blume, A.W. (2005). *Treating drug problems*. Hoboken, N.J.: John Wiley & Sons.
- Ευσταθίου, Γ., Ευθυμίου Κ., & συν. (2014). *Γνωσιακή – Συμπεριφοριστική ψυχοθεραπεία διαταραχών προσωπικότητας: Θεωρία και ανάλυση κλινικών περιπτώσεων*. Αθήνα: Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας Συμπεριφοράς.
- Khantzian, E. J. (2007). *Treating addiction as a human process*. Northvale: Jason Aronson.
- Μάτσα, Κ. (2017). *Παρίες ανάμεσα στους παρίες: Τοξικομανείς και ψυχοπαθολογία (Επίμετρο Σάββας Μιχαήλ)*. Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα.
- McWilliams, N. (2012). *Ψυχαναλυτική διάγνωση: Η κατανόηση της δομής της προσωπικότητας στα πλαίσια της κλινικής διαδικασίας* (Επιμ. Τ. Αναγνωστοπούλου, Σ. Τριλίβα. Μτφ. Α. Καραμπέτσου, Τ. Αναγνωστοπούλου). Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Ψυχολογίας και Υγείας.
- Newman, C.F. (2017). *Βασικά στοιχεία επάρκειας στη Γνωστική-Συμπεριφορική Θεραπεία: Η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και ικανού θεραπευτή της γνωστικής-συμπεριφορικής προσέγγισης* (Επιμέλεια: Π. Ρούσση, Μ. Κοσμίδου). Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Επιλεγμένα επιστημονικά άρθρα που έχουν αναρτηθεί στο e-learn.